

На могилі

Яків Щоголів

В понеділок хлопчика люди поховали;
Їм воно чуже було, так не сумували.
Доле нещаслива, бідна сиротино!
Нащо вас у содом цей кидають, дитино?
Бачу, як на світ тебе мати породила;
Бачу, як ти маялась і як започила.
Бачу й тую слободу: онде під горою
Вулиця послалася стрункою прямою;
Хата у веселому, тихому садочку,
Верби над колодязем, хлівчик в холодочку.
Хто подума: гарно тут? Ні, воно погано!
Ляжете опівночі, встанете ви рано;
Батько піде на поле, мати на вгороді;
"Доню, кажуть, день уже, гаятися годі!"
Діти прочуняються, їсти й пити просять;
їсти дати нічого, так вони голосять.
Холодно та голодно; горе та робота;
Лихо неперестане, злидні та голота...
Тут на те і ти, хлоп'я, у дочки вродилось;
Все тоді на неї там грімом напустилось:
"Йди від нас; не хочемо правити хрестини;
Бачити не можемо ми ції дитини!"
Плакала ти, плакала, нила, сумувала,
Та уже як сльози ті всі повиливала,
Оддала ти хлопчика людям годувати,
А сама ударилась р город мамкувати.
І дитину наймити добре доглядали:
Тільки що на вулицю геть не викидали.
От воно тут важити довго й не схотіло:
З голоду та з холоду так і захиріло...
Збігались хазяїни, шлють свою невістку,
Щоб ішла до матері та несла повістку.
"Треба, кажуть, правити поминки хороші,
Так скажи ти, пробі, їй, щоб давала гроші!"
Вчула мати вістоньку та й заголосила,
До господи кинулась, билась та просила:
"Рідная голубонько, серденько-паньматко!

Одпусти в село мене поховать дитятко!"
Пані як розходиться,— зразу до одказу:
"Ти сюди ще, каже їй, занесеш заразу!
Грошей так я дам тобі: з ними і без тебе
Справляться з дитиною, зроблять їй що треба!"
Сім цілкових всунула матінка невістці;
Просе, щоб хоч труночку збудували дітці;
Щоб покрили хусткою рученьки біленькі,
Вбули в черевиченьки ніженьки маленькі,
Як вернулась в слободу з города невістка,
Одвіча: "Однесена матері повістка.
Так і так казала вам: добру душу майте,—
В черевичках хлопчика, в трунці поховайте".
— От іще вигадує — трунку й черевики:
Мовбито прислала нам тисячі великі!
Там нема заперету їй трунки витівати;
Лучче, як сховаємо, будем поминати!—
Так тебе, малесеньке, тут і закопали;
Грошики, як слідує, вірно поділяли:
Копу поєдналися батюшці — попові,
Другу копу нарівно д'якону й дякові;
А що зоставалося, так про те казали:
"Нам воно за теє, що ямку ми копали!"
Та з горища витягши боклаг здоровенний,
"Збігай лиш, невістонько, кажуть, в обчественний!"
І невістка збігала. Як вчала ж горілка
Безперіч дурити їм мозок з понеділка,
Так вони все плакали, боклаг обмивали:
Цілий тиждень хлопчика п'яні поминали...